

Dnr. 2023/2779

Beslutande instans: Fakultetsnämnden

Beslutande datum: 2024-03-27

Allmän studieplan för didaktik vid Mälardalens universitet

Innehåll

Allmän studieplan för didaktik vid Mälardalens universitet.....	1
Forskarutbildningsämnet didaktik	3
Syfte och mål med forskarutbildningen	3
Ytterligare information.....	3
<i>Licentiatexamen</i>	4
<i>Doktorsexamen</i>	5
Forskarutbildningens upplägg	6
Individuell studieplan.....	6
Kurser.....	6
Granskning av pågående studier.....	6
Licentiatuppsats	7
Doktorsavhandling	7
Examination.....	8
Licentiatexamen.....	8
Licentiatseminarium	8
Doktorsexamen.....	8
Disputation	8
Examensbenämning	9
Behörighetskrav.....	9
Grundläggande behörighet	9
Särskild behörighet	9
Urval	9
Ikraftträdande och övergångsregler	11

Forskarutbildningsämnet didaktik

Forskning inom området didaktik behandlar frågor om utbildning, undervisning och lärande. Didaktik som vetenskap omfattar flera vetenskapliga traditioner som fokuserar undervisningspraktiker. Didaktik omfattar frågor om undervisningens innehåll, i olika utbildningskontexter, och hur detta innehåll görs legitimt, det vill säga vem som har makten över undervisningens urvalsprocesser. Vidare beforskar den vetenskapliga didaktiken undervisningens och lärandets former (metoder och modeller) samt dess aktörer (lärare och elever/barn) och deras inbördes relationer. Inom didaktik som kunskapsområde och forskningsfält studeras alltså utbildning, undervisning, lärande och socialisationsprocesser.

Syfte och mål med forskarutbildningen

Syftet med forskarutbildningen är att doktoranden ska utveckla de kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som behövs för att självständigt kunna planera, genomföra samt muntligt och skriftligt redovisa vetenskapliga studier inom forskarutbildningsämnet didaktik.

Utbildning på forskarnivå kan leda till två olika examen: doktorsexamen (240 högskolepoäng motsvarande heltidsstudier på fyra år) och licentiatexamen (120 högskolepoäng motsvarande heltidsstudier på två år).

Genom aktivt deltagande i kurser och arbete med avhandlingen respektive licentiatuppsatsen samt aktivt deltagande i seminarieverksamhet som genomförs inom respektive forskarutbildningsämne stöds de nedan beskrivna examensmålen på forskarnivå i enlighet med Högskoleförordningen, bilaga 2 (SFS 1993:100).

Ytterligare information

Nationella och lokala bestämmelser anger ramarna för den allmänna studieplanen. Utöver kraven i den allmänna studieplanen kan doktoranden ha särskilda krav för sin utbildning, exempelvis kurser som är obligatoriska inom ramen för en forskarskola, vilka ska framgå av den individuella studieplanen. Fördelningen mellan kurser och avhandling/upsats ska likväl vara i enlighet med forskarutbildningens upplägg.

Licentiatexamen

Mål

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden:

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden:

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om 82,5 högskolepoäng godkänd.

Doktorsexamen

Mål

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden:

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om 165 högskolepoäng godkänd.

Forskarutbildningens upplägg

Individuell studieplan

För varje doktorand ska det upprättas en individuell studieplan enligt 6 kap. 29 § HF. Den individuella studieplanen ska innehålla universitetets och doktorandens åtaganden och en tidsplan för doktorandens utbildning. I den individuella studieplanen ska aktiviteter som ger förutsättningar att nå de nationella såväl som ämnesspecifika examensmålen preciseras.

Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare ändras av universitetet i den utsträckning som behövs.

Kurser

Som en viktig del av forskarutbildningen inom didaktik ingår det att läsa kurser. Kurser väljs i samråd med huvudhandledaren och kan läsas vid universitetet eller vid andra lärosäten och ska dokumenteras i den individuella studieplanen.

För licentiatexamen ingår en kursdel om 37,5 högskolepoäng varav nedanstående områden om 30 högskolepoäng är obligatoriska:

- Didaktik som kunskapsområde och forskningsfält 7,5 hp
- Vetenskapsteori 7,5 hp
- Kvalitativa metoder 7,5 hp *eller* Kvantitativa metoder 7,5 hp
- Forskningsetik 7,5 hp

För doktorsexamen ingår en kursdel om 75 högskolepoäng varav nedanstående områden om 45 högskolepoäng är obligatoriska:

- Didaktik som kunskapsområde och forskningsfält 15 hp
- Vetenskapsteori 7,5 hp
- Kvalitativa metoder 7,5 hp
- Kvantitativa metoder 7,5 hp
- Forskningsetik 7,5 hp

Granskning av pågående studier

Vid MDU ska doktoranden inom ramen för forskarutbildningen presentera de pågående forskarstudierna internt, men också vid offentliga seminarier/granskningstillfällen för att ge forskarsamhället och allmänheten insyn i den forskning som bedrivs på universitetet. Syftet med tillfällena är att doktoranden ska ges möjlighet till diskussion av det pågående arbetet och få det granskat av interna och externa seniora forskare. I didaktikämnet ingår tre obligatoriska granskningstillfällen som doktoranden ska presentera vid:

- Planeringsseminarium
- Halvtidsseminarium, gäller ej doktorander som ska avlägga licentiatexamen
- Slutseminarium.

Licentiatuppsats

En licentiatuppsats ska utformas som en sammanläggningsuppsats eller monografi och författas på engelska, svenska, norska eller danska.

En licentiatuppsats som skrivs som en sammanläggningsuppsats består av 2 delarbeten och en sammanläggningsdel, en så kallad kappa. Delarbetena ska motsvara den kvalitet som krävs för publicering i refereegranskade tidskrifter. När licentiatuppsatsen läggs fram för licentiatseminarium ska minst 1 av delarbetena vara publicerat eller accepterat. Resterande delarbete ska finnas i form av fullständigt manus.

Sammanläggningsdelen ska belysa de olika delarbetena, hur de hänger samman och vilken kunskap de sammanlagt genererar. I licentiatuppsatsen, oavsett om den skrivs på svenska (eller annat skandinaviskt språk) eller engelska, ska det ingå sammanfattningar på svenska och engelska.

Doktorsavhandling

En doktorsavhandling ska utformas som en sammanläggningsavhandling eller monografi och författas på engelska, svenska, norska eller danska.

En sammanläggningsavhandling består av 3-5 delarbeten samt en sammanläggningsdel, en så kallad kappa. Delarbetena ska motsvara den kvalitet som krävs för publicering i refereegranskade tidskrifter. När avhandlingen läggs fram till disputation ska minst 2 av delarbetena vara publicerade eller accepterade. Övriga delarbeten ska finnas i form av fullständiga manus.

Sammanläggningsdelen ska belysa de olika delarbetena, hur de hänger samman och vilken kunskap de sammanlagt genererar. I avhandlingen, oavsett om den skrivs på svenska (eller annat skandinaviskt språk) eller engelska, ska det ingå sammanfattningar på svenska och engelska.

Examination

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Doktorand med doktorsexamen som mål har rätt men inte skyldighet att avlägga licentiatexamen som en etapp i forskarutbildningen.

Licentiatexamen

För licentiatexamen krävs totalt genomförda 120 högskolepoäng, vilka utgörs av:

- godkända kurser om 37,5 högskolepoäng
- godkänd licentiatuppsats vars omfattning motsvarar studier om 82,5 högskolepoäng

Licentiatseminarium

Doktoranden ska självständigt försvara sin licentiatuppsats vid ett offentligt seminarium.

Licentiatuppsatsen examineras av betygsnämnd med betyget godkänd eller underkänd.

Doktorsexamen

För doktorsexamen krävs totalt genomförda 240 högskolepoäng, vilka utgörs av:

- godkända kurser om 75 högskolepoäng
- godkänd doktorsavhandling vars omfattning motsvarar studier om 165 högskolepoäng

Disputation

Doktoranden ska självständigt försvara sin avhandling vid en offentlig disputation.

Avhandlingen examineras av betygsnämnd med betyget godkänd eller underkänd.

Tabell 1. Översikt över forskarutbildning mot licentiat- respektive doktorsexamen i didaktik.

I tabellen ges en översikt över forskarutbildning mot licentiat- respektive doktorsexamen i didaktik.

Översikt över utbildningens upplägg	Kurser och högskolepoäng		Avhandling respektive uppsats, högskolepoäng	Summa högskolepoäng
	Obligatoriska	Totalt antal kurspoäng		
Doktorsexamen	45	75	165	240
Licentiatexamen	30	37,5	82,5	120

Examensbenämning

För doktorsexamen

Filosofie doktor

För licentiatexamen

Filosofie licentiat

Behörighetskrav

Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har, enligt 7 kap. 39 § HF, den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Universitetet får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl, enligt 7 kap 39 § HF.

Särskild behörighet

Särskild behörighet för att antas till forskarstudier i didaktik har den som har examen med studier om minst 60 högskolepoäng med utbildningsvetenskaplig relevans och ett självständigt arbete motsvarande 15 högskolepoäng med utbildningsvetenskaplig relevans. Den sökande ska under sin grundutbildning ha utfört ett godkänt examensarbete/självständigt arbete/ uppsats om minst 15 högskolepoäng på avancerad nivå (eller motsvarande). Särskild behörighet har också den som på annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs utifrån de sökandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning på forskarnivå i didaktik. Intervjuer med de sökande kan komma att ske.

I urvalsprocessen granskas den sökandes preliminära avhandlingsplan samt tidigare genomförda självständiga arbeten (särskilt examensarbeten på avancerad nivå) med avseende på självständighet, metodisk klarhet och teoretisk medvetenhet, analytisk och stilistisk stringens samt kritiskt förhållningssätt. Lärarexamen eller erfarenhet av pedagogisk yrkesverksamhet är meriterande.

Dessutom tas hänsyn till tillgången på handledare med relevant forskningsinriktning vid lärosätet, i förhållande till det i ansökan föreslagna avhandlingsämnet. En förutsättning är att institutionen kan erbjuda en god forskningsmiljö och utvecklande handledning för doktorandprojektet i fråga.

Ikraftträdande och övergångsregler

Föreliggande studieplan träder i kraft den 1a april 2024.

Doktorander antagna före detta datum har rätt att följa den studieplan och examinationskrav som doktoranden blev antagen på.

Om doktoranden begär det och det är lämpligt kan beslutas att doktoranden ska gå över till utbildning enligt den nya studieplanen. Ett sådant beslut ska noteras i den individuella studieplanen.